

הלכות שבועות פרק ד

א. מי שנשבע שלא יאכל היום כלום, ואכל פחות מכוזת פטור: שאין אכילה פחותה מכוזת, והרי הוא כאוכל חצי שעור מנבלות וטרפות וכיוצא בהן. ואם אמר שבועה שלא אכל דבר זה, ואכלו חייב, ואפלו היה דבר שנשבע עליו זרע חרדל אחד או פחות ממנו. נשבע שלא יטעם כלום, ואכל כל שהוא חייב.

ב. מי שנשבע שלא יאכל היום, ושתה חייב, ששתיה בכלל אכילה. לפיכך אם אכל, ושתה אינו חייב אלא מלקות אחת, אם היה מזיד; או חטאת אחת, אם היה שוגג. נשבע שלא ישתה היום הרי זה מתר לאכל, שאין אכילה בכלל שתיה. וכמה ישתה ויהיה חייב יראה לי שאינו חייב עד שישתה רביעית, כשאר האסורין.

ג. שבועה שלא אכל היום, ואכל מינין הרבה, או שבועה שלא אשתה היום, ושתה מיני משקין הרבה אינו חייב אלא אחת. ואפלו אמר שבועה שלא אכל היום בשר ופת וקטנית, ואכל הכל אינו חייב אלא אחת; וכלן מצטרפין לכזית.

ד. שבועה שלא אכל ושתה, ואכל ושתה חייב שתיים: שהשתיה, בכלל אכילה, והואיל ופרש ואמר ושתה, אשתה, גלה דעתו שלא כלל השתיה בכלל האכילה ונמצא כנשבע על זה בפני עצמו, ועל זה בפני עצמו; ולפיכך חייב שתיים.

ה. וכן האומר שבועה שלא אכל פת חטים ופת שעורים ופת כסמין, ואכלן חייב על כל אחת ואחת: שלא אמר פת ופת ופת, אלא לחלק ולחייב על כל אחת ואחת.

ו. היה חברו מסרב בו לאכל אצלו ואמר לו, בוא ושתה עמי יין וחלב ודבש, ואמר שבועה שאיני שותה יין וחלב ודבש חייב על כל אחד ואחד בפני עצמו: שהיה לו לומר שבועה שאיני שותה כלום, או מה שאמרתי; ומשחזר ופרט, גלה דעתו שחייב עצמו שבועה על כל מין ומין בפני עצמו.

ז. לפיכך אין מצטרפין זה עם זה, ואינו חייב עד שיאכל כשעור ממין אחד: הואיל והן חלוקין לחטאות, הרי הן כחלב ודם, שאינן מצטרפין לכזית, כמו שנתבאר בהלכות מאכלות אסורות.

ח. שבועה שלא אכל כפר זו, או שלא אכל אותה כיון שאכל ממנה כזית, חייב; שבועה שלא אכלנה, אינו חייב עד שיאכל את כלה. אמר שבועה שלא אכל כפר זו, שבועה שלא אכלנה, ואכלה אינו חייב אלא אחת.

ט. וכן אם אמר שבועה שלא אכל היום, וחזר ונשבע על הכפר שלא יאכלנה, ואכלה כלה באותו היום אינו חייב אלא אחת. וכן כל כיוצא בזה, שאין שבועה חלה על שבועה.

י. אבל אם נשבע על הכפר שלא יאכלנה, וחזר ונשבע שניה שלא יאכל כלום, או שלא יאכל כפר זו, ואכלה כלה חייב שתיים: שבשעה שנשבע בתחלה שלא יאכלנה, אינו חייב עד שיאכל כלה; וכשחזר ונשבע שלא יאכל, או שלא יאכל אותה משיאכל ממנה כזית יתחייב, וכשיאכל כלה יתחייב בשבועה ראשונה.

יא. שְׁבוּעָה שְׁלֹא אָכַל תְּאֲנִים, וְחָזַר וְנִשְׁבַּע עַל הַתְּאֲנִים וְעַל הָעֲנָבִים חַיֵּב עַל הַתְּאֲנִים שְׁתִּים: שֶׁהָרִי כָּלֵל הַתְּאֲנִים שְׁנֹאסְרוּ בְּשִׁבּוּעָה רִאשׁוֹנָה עִם הָעֲנָבִים שֶׁהָיוּ מִתְּרִין, וּמִתּוֹךְ שִׁחְלָה שְׁבוּעָה שְׁנִיָּה עַל הָעֲנָבִים חָלָה עַל הַתְּאֲנִים, וְנִתְחַיְּבוּ בְּשְׁתֵּי שְׁבוּעוֹת, כִּמּוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ בְּהִלְכוֹת מַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת.

יב. שְׁבוּעָה שְׁלֹא אָכַל שְׁמוֹנָה, שְׁבוּעָה שְׁלֹא אָכַל תְּשַׁעָה, שְׁבוּעָה שְׁלֹא אָכַל עֶשְׂרֵה בֵּין שְׁאֵכַל שְׁמוֹנָה, בֵּין שְׁאֵכַל תְּשַׁעָה, בֵּין שְׁאֵכַל עֶשְׂרֵה אֵינוֹ חַיֵּב אֵלָּא אַחַת.

יג. שְׁבוּעָה שְׁלֹא אָכַל עֶשְׂרֵה, שְׁבוּעָה שְׁלֹא אָכַל תְּשַׁעָה, שְׁבוּעָה שְׁלֹא אָכַל שְׁמוֹנָה אִם אָכַל עֶשְׂרֵה חַיֵּב שְׁלוּשׁ, עַל כָּל שְׁבוּעָה וּשְׁבוּעָה אַחַת. וְכֵן אִם אָכַל תְּשַׁעָה, חַיֵּב שְׁתִּים; אָכַל שְׁמוֹנָה, חַיֵּב אַחַת.

יד. שְׁבוּעָה שְׁלֹא אָכַל תְּאֲנִים, וְחָזַר וְנִשְׁבַּע שְׁלֹא יֵאָכַל תְּאֲנִים וְעֲנָבִים כְּאַחַד, וְשִׁגְגַּ וְאָכַל תְּאֲנִים, וְהִפְרִישׁ קֶרֶבֶן, וְאַחֵר כֶּךָ שִׁגְגַּ וְאָכַל עֲנָבִים אֵינוֹ חַיֵּב עַל הָעֲנָבִים: מִפְּנֵי שֶׁהֵן כִּחְצֵי שַׁעוֹר, וְאֵין מְבִיאִין קֶרֶבֶן עַל חְצֵי שַׁעוֹר.

טו. וְכֵן הִנֵּשְׁבַּע שְׁלֹא יֵאָכַל עֶשֶׂר, וְחָזַר וְנִשְׁבַּע שְׁלֹא יֵאָכַל עֶשֶׂר וְתִשְׁעָה, וְאָכַל עֶשֶׂר וְהִפְרִישׁ קֶרֶבֶן, וְחָזַר וְשִׁגְגַּ וְאָכַל תִּשְׁעָה הָרִי זֶה כִּחְצֵי שַׁעוֹר, וְאֵין מְבִיאִין קֶרֶבֶן עַל חְצֵי שַׁעוֹר: שְׁעָנִין שְׁבוּעָה אַחֲרוֹנָה, שְׁלֹא יֵאָכַל תִּשְׁעָה עֶשְׂרֵה.

טז. שְׁבוּעָה שְׁלֹא אָכַל כֶּכֶר זֶה הַגְּדוּלָּה, אִם אָכַלְתִּי כֶּכֶר זֶה הַקִּטָּנָה, וְשִׁכַּח תְּנָאִי זֶה בָּעֵת שֶׁאָכַל הַקִּטָּנָה, וְאָכַל אַחֵר כֶּךָ הַגְּדוּלָּה בְּמִזִּיד חַיֵּב; אָכַל אֶת הַקִּטָּנָה וְהוּא זֹכֵר הַתְּנָאִי, וְיֹדֵעַ שֶׁבִּאֲכִילָתָהּ תֵּאָסֵר הַגְּדוּלָּה, וְשִׁכַּח וְאָכַל אֶת הַגְּדוּלָּה, וְכִמְדָּמָה לוֹ שֶׁעָדִין לֹא נִאֲסְרָה פָטוֹר. אָכַל שְׁתִּיהֶן בְּשִׁגְגָה, פָטוֹר; שְׁתִּיהֶן בְּמִזִּיד, בֵּין שְׁאֵכַל הַגְּדוּלָּה בְּתַחֲלָה בֵּין בְּאַחֲרוֹנָה חַיֵּב.

יז. וְכֵן אִם תִּלְיִן זֶה בָּזוּ, וְנִשְׁבַּע וְאָמַר שְׁבוּעָה שְׁלֹא אָכַל אַחַת מֵהֶן, אִם אָכַלְתִּי הָאַחֶרֶת, וְשִׁכַּח הַתְּנָאִי וְאָכַל אַחַת מֵהֶן, וְאָכַל הַשְּׁנִיָּה בְּזִדּוֹן חַיֵּב; הָרִאשׁוֹנָה בְּזִדּוֹן, וְהַשְּׁנִיָּה בְּשִׁגְגָה פָטוֹר. שְׁתִּיהֶן בְּשִׁגְגָה, פָטוֹר; שְׁתִּיהֶן בְּזִדּוֹן, חַיֵּב.

יח. שְׁבוּעָה שְׁאֵכַל כֶּכֶר זֶה הַיּוֹם, וְעֵבֶר הַיּוֹם וְלֹא אָכַלָהּ בְּשׁוּגְגָה, מְבִיא קֶרֶבֶן עוֹלָה וְיֹרֵד; בְּמִזִּיד, אֵינוֹ לוֹקָה שֶׁהָרִי לֹא עָשָׂה מַעֲשֶׂה, וְאֵף עַל פִּי שֶׁעֵבֶר עַל שְׁבוּעַת שֶׁקָּר. וּמִפְּנֵי מַה לוֹקָה אִם נִשְׁבַּע שְׁאֵכַל וְהוּא לֹא אָכַל, אוֹ שְׁלֹא אָכַל וְהוּא אָכַל, וְאֵף עַל פִּי שְׁלֹא עָשָׂה מַעֲשֶׂה מִפְּנֵי שִׁמְעַת שְׁבוּעָתוֹ, נִשְׁבַּע לְשֶׁקֶר; אָבֵל אִם נִשְׁבַּע שִׁיעֲשֶׂה וְהוּא לֹא עָשָׂה, אֵינָה שְׁבוּעַת שֶׁקֶר מִשְׁעַת שְׁבוּעָה.

יט. מִי שֶׁאָמַר לְחֻבְרוֹ שְׁבוּעָה שְׁלֹא אָכַל לֶךְ, אוֹ שְׁבוּעָה שְׁאֵכַל לֶךְ, אוֹ שֶׁהָיָה מְסַרֵּב בּוֹ לֵאכֹל אֶצְלוֹ וְהוּא נִמְנָע, וְנִשְׁבַּע וְאָמַר שְׁבוּעָה שְׁאֵכַל לֶךְ, וְכֵן הָאֹמֵר לֹא שְׁבוּעָה לֹא אָכַל לֶךְ כָּל אֵלּוּ אֲסוּרִין, וְהָרִי נִשְׁבַּע שְׁלֹא יֵאָכַל אֶצְלוֹ; וְאִם אָמַר כָּל הַלְּשׁוֹנוֹת הָאֵלּוּ, וְעֵבֶר וְאָכַל אֵינוֹ חַיֵּב אֵלָּא אַחַת.